

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudkyň JUDr. Ivy Zemanové a JUDr. Renaty Hertlové ve věci žalobce: J. H. nar. bytem zast. Mgr. Janem Vargou, advokátem, se sídlem v Praze 2, Fügnerovo náměstí 1808/3, proti žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 5. 2015, č. j. 31 C 172/2014 - 103,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku II. a ve výroku o nákladech řízení III. **p o t v r z u j e**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 64.200,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), co do zaplacení částky 2.734.200,- Kč žalobu zamítl (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 25.650,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokáta (výrok III.). Rozhodl tak o žalobním požadavku na zaplacení nemajetkové újmy ve výši 3.000.000,- Kč způsobené mu v důsledku zahájení a pokračování trestního stíhání pro

podezření ze spáchání trestních činů omezování osobní svobody, sexuálního nátlaku a znásilnění, a to usnesením Policie ČR ze dne 29. 3. 2012, pro něž byla posléze podána obžaloba, avšak rozsudkem ze dne 7. 11. 2012 ve spojení s usnesením odvolacího soudu ze dne 6. 2. 2013 byl podle § 226 písm. a) tr. ř. obžaloby zproštěn; během trestního stíhání na něm byla vykonána vazba ve dnech [redacted] až [redacted] tím byla poškozena jeho dobrá pověst a dobré jméno, došlo k zásahu do jeho osobnostní integrity, byl narušen jeho soukromý život i život jeho rodiny, došlo k dehonestujícímu zásahu do jeho intimní sféry, u veřejného zasedání bylo přítomno 29 žáků střední školy, čímž došlo k rozšíření osob, které se dozvěděly o sexuálních preferencích žalobce, trestné činy, z nichž byl obviněn, jsou veřejností vnímány negativně, o zadržení v místě jeho bydliště všichni věděli, resp. viděli, médií navíc proběhla informace o tom, že [redacted] z [redacted] byl obviněn ze znásilnění, v průběhu trestního stíhání byl nucen bavit se o své sexualitě, poté si obtížně shání práci a partnera, když se [redacted] rozšířila informace o tom, čeho se měl dopustit. V průběhu vazby se mu nepodařilo utajit, z čeho je obžalován, informace se mezi dalšími vězni rozšířila poté, co žalobci byla doručena obžaloba, ve vazbě byl následně vystavován posměškům a šikaně, muselo dojít ke čtyřem přemístěním na jiné cely. Za nezákonnou vazbu požadoval zadostiučinění ve výši 2.000.000,- Kč a za samotné nezákonné trestní stíhání 1.000.000,- Kč. Žalovaná své zamítavé stanovisko odůvodňovala tím, že v rámci předžalobního, resp. předběžného uplatnění nároku žalobci poskytla odškodnění ve výši 201.600,- Kč, jakožto částky 900,- Kč za den výkonu vazby s tím, že za samotné trestní stíhání dle jejího názoru postačuje jí poskytnutá omluva a konstatování porušení práva, jak učinila ve stanovisku ze dne 6. 3. 2014. Z důvodu částečného zpětvzetí žaloby co do částky 201.600,- Kč soud I. stupně řízení v tomto rozsahu zastavil, předmětem řízení zůstala částka 2.798.400,- Kč.

Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání pro trestný čin omezování osobní svobody, sexuální nátlak a znásilnění ve dvou skutcích, jichž se měl dopustit ve druhé polovině srpna 2011 a 27. 3. 2012, prvního vůči J. Š. [redacted] druhého vůči J. Š. [redacted] byl ohrožen sazbou odnětí svobody na dva až deset let, trestní stíhání trvalo od 29. 3. 2012 do 6. 2. 2013 a v jeho rámci byl omezen na osobní svobodě 224 dnů od [redacted] do [redacted] Pro tytéž trestné činy mu byla doručena obžaloba 12. 9. 2012, ve vazbě [redacted] a za jaké jednání je stíhán, byl šikanován, čelil posměškům a ústrkům ze strany spoluvězňů, jednou byl fyzicky napaden, opakovaně musel být překládán na jiné cely. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 7. 11. 2012, č. j. [redacted] byl žalobce obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) tr. ř., neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2013, č. j. [redacted] bylo zamítnuto odvolání státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 10 a žalobce byl policií zadržen v místě svého svého bydliště na ubytovně za přítomnosti řady obyvatel, v témže domě žila i jeho matka V. J. [redacted] se svým přítelem, ti se z místa odstěhovali, jelikož na ně ostatní obyvatelé ubytovny pohlíželi skrz prsty, žalobce se odstěhoval po propuštění z vazby. Orgánům činným v trestním řízení i znalcům byl nucen žalobce líčit své sexuální preference a při veřejném zasedání odvolacího soudu bylo přítomno 26 studentů gymnázia, žalobce od té doby žil ve společné domácnosti se svou matkou a nevedl společenský život. Do předmětného trestního stíhání žalobce nebyl stíhán vazebně ani nebyl ve výkonu trestu, v roce 2012 byl odsouzen pro trestný čin zpronevěry, v roce 2013 pro trestný čin podvodu a v roce 2014 pro pokračující zločin podvodu, za který mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody.

Na základě těchto zjištění a po citaci ust. §§ 1, 2, 5 písm. a), 7, 8 odst. 1, 26, 31a zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu (dále jen zákona) soud I. stupně dospěl

k závěru o částečné důvodnosti žaloby. Odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) je dán, neboť žalobce byl nezákonně trestně (a vazebně) stíhán pro jednání, v němž orgány činné v trestním řízení spatřovaly trestné činy. Při posouzení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonnou vazbou se zaměřil na posouzení rozhodných kritérií, a to povahu trestní věci, celkovou délku vazby a následky v osobnostní sféře žalobce. Ve světle ustálené judikatury vycházel z odškodnění v rozmezí 500,- Kč až 1.500,- Kč za jeden den trvání vazby. Dospěl k závěru, že přiměřenému zadostiučinění za vazební stíhání v období od [REDAKCE] do [REDAKCE] odpovídá částka 900,- Kč za den, kterou již žalovaná žalobci poskytla, přihlédl zejména k tomu, že dosud žalobce nebyl vazebně stíhán, ani ve výkonu trestu odnětí svobody a že za dobu od 12. 9. do 7. 11. 2012 mu náleží přiměřené zadostiučinění ve výši 1.500,- Kč denně, a to s přihlédnutím k šikaně, ústrkům a posměškům, jimž byl žalobce vystaven ve vazební věznici poté, kdy mu byla doručena obžaloba. Na tomto nároku žalobci přiznal dalších 34.200,-Kč. Při posouzení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním soud I. stupně po vyhodnocení okolností trestního stíhání neshledal dostačující formou samotné konstatování porušení práva žalobce a žalobci přiznal zadostiučinění ve výši 30.000,-Kč. Vzal v úvahu povahu trestní věci, kdy žalobce byl ohrožen vysokým trestem odnětí svobody a bylo mu kladeno za vinu jednání, které je veřejností považováno za odpudivé, a zásah do soukromého života žalobce, který v rámci trestního stíhání musel odkrýt svoji sexualitu a podrobit se různým vyšetřením včetně falometrického, a kdy se od něho odvrátili jeho přátelé. O poškození dobré pověsti žalobce neuvažoval s ohledem na jeho trestní minulost. Ve zbytku žalobu jako nedůvodnou zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 3 o. s. ř.

Proti tomuto rozsudku žalobce podal v zákonné lhůtě odvolání směřující do zamítavého výroku o věci samé z důvodu nesprávného právního posouzení. Pokud jde o nezákonnou vazbu, nejenže mu mělo být přiznáno denní odškodnění v horní hranici stanoveného orientačního rozmezí za celé období nezákonné vazby, toto rozmezí mělo být navíc i překročeno tak, aby mu byla vyplacena částka ve výši 2.000.000,- Kč. Zdůraznil, že byl vazebně stíhán za trestný čin sexuální povahy. Zcela bezdůvodně byl zbaven osobní svobody po dobu 224 dnů, a bylo tak zcela poškozeno nejen jeho právo na osobní svobodu a lidskou důstojnost, navíc vazba výrazně zasáhla do jeho rodinného života, jelikož jeho matka celou situaci snášela velmi těžko. Navrhl, aby změnou napadeného rozsudku bylo žalobě v celém rozsahu vyhověno.

Žalovaná navrhl potvrzení napadeného rozsudku ve výrocích odvoláním dotčených jako věcně správného.

Z podnětu a v mezích podaného odvolání odvolací soud přezkoumal v systému neúplné apelace napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vyhlášení, a to v nepřítomnosti omluvivší se žalované (ust. §§ 212, 212a odst. 1, 5 a 101 odst. 3 o. s. ř.), a odvolání neshledal důvodným.

Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil postačující a správná skutková zjištění, která zákonem stanoveným způsobem hodnotil a věc zásadně správně posoudil i po stránce právní. Ohledně nároku na zaplacení zadostiučinění za nemajetkovou újmu za výkon nezákonné vazby v rozsahu 224 dní se odvolací soud ztotožňuje s rozhodnutím soudu I. stupně, který dle ustálené soudní judikatury vyšel ze sazby 500,- Kč až 1.500,- Kč denně, v níž promítl všechny rozhodné a prokázané skutečnosti (tj. povaha trestní věci, délka

omezení osobní svobody a následky v osobnostní sféře žalobce). Soud I. stupně správně odlišil dobu výkonu vazby od [REDAKCE] do [REDAKCE] za kterou přiznal částku 900,- Kč denně a za dobu od [REDAKCE] do [REDAKCE], za kterou přiznal částku 1.500,- Kč denně (s ohledem na životní podmínky žalobce ve vazební věznici, na něž bylo vězeňskou službou reagováno přeřazováním žalobce do jiných cel). Žalobcův požadavek na zaplacení 2.000.000,-Kč (t. j. cca 8.930,-Kč za den výkonu vazby) je zcela mimo rámec rozumné úvahy. S přihlédnutím k tomu, že žalovaná mimosoudně žalobci plnila částkou 201.600,- Kč a žalobci na tomto nároku náleží částka 235.800,- Kč, uložil soud I. stupně žalované správně povinnost zaplatit mu částku 34.200,- Kč.

Ohledně náhrady nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání se odvolací s odůvodněním napadeného rozsudku neztotožňuje. Hlediska rozhodná pro přiznání nároku na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání byla zohledněna již v rámci nároku na nemajetkovou újmu za nezákonnou vazbu. Při uplatňování nároku na přiměřené zadostiučinění za trestní stíhání, které skončilo zproštěním obžaloby, a za omezení osobní svobody, ke kterému v rámci daného trestního stíhání došlo (vazbou), je třeba následky (jednotlivé újmy) rozlišovat. Je třeba pečlivě odlišit jednotlivé újmy a jejich příčiny, aby nedocházelo k duplicitnímu odškodňování téhož (srov. rozsudek NS ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011). V posuzovaném případě žalobce utrpěl nemajetkovou újmu vzešlou jednak z nezákonného trestního stíhání, jednak z nezákonné vazby (příčiny), jejichž následkem byla újma spočívající v morálním poškození osobnosti žalobce. Žalobcem tvrzené újmy vycházejí z téhož skutkového základu, všechna rozhodná kritéria byla vzata v úvahu při odškodnění nezákonné vazby. Nadto je při stanovení formy a výše zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání třeba přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, zejména okolnostem vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, jemu předcházejícím, trestní stíhání provázejícím, vedoucím k závěru o podílu poškozeného na tom, že proti němu bylo trestní stíhání zahájeno a vedeno. V této souvislosti se soud I. stupně danými okolnostmi správně zabýval a správně vyhodnotil, že trestní stíhání bylo odůvodněno vysvětleními, která podali údajně poškození bratři Š [REDAKCE], že věrohodnost obou svědků - poškozených byla znalecky zkoumána a potvrzena a že soudní znalec u žalobce konstatoval dominanci v intimních vztazích [REDAKCE] že podle znaleckého posudku se na místě činu vyskytovala látka „poppers“, známá coby rekreační droga užívaná homosexuálními muži. Správně také uzavřel, že důvody pro zahájení trestního stíhání žalobce byly dány a byly důvody i pro podání obžaloby. Ke zproštění obžaloby žalobce pak došlo z důvodu, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro který byl stíhán. I s přihlédnutím k tomuto hledisku odvolací soud dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nebylo namístě přiznat žalobci zadostiučinění za nemajetkovou újmu v peněžité formě nad rámec konstatování porušení práva za nezákonné trestní stíhání.

Protože však vyhovující výrok o věci samé nebyl odvoláním napaden, odvolací soud napadený rozsudek v zamítavém výroku o věci samé a v akcesorickém výroku o nákladech řízení podle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. §§ 224 odst. 1 a 142 odst. 1 o. s. ř. s přihlédnutím k tomu, že úspěšně žalované v tomto stádiu řízení náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení jen za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř.

V Praze dne 25. srpna 2015

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Irena Pištěková